

IN WOLKEN
UITGESNEDEN

IN WOLKEN UITGESNEDEN

Liedteksten René van Loenen

Schilderijen Jeltje Hoogenkamp

Colofon

© Tekst: René van Loenen

© Schilderijen: Jeltje Hoogenkamp

© Vormgeving: Nancy Koot

Redactie: Rieks Hoogenkamp

Uitgave: Buijten & Schipperheijn *Motief*, Amsterdam

in samenwerking met De Roos van Culemborg

www.buijten-motief.nl

ISBN 978-94-6369-071-3

Behoudens uitzonderingen krachtens de Auteurswet van 1912 en behoudens liturgisch gebruik mag niets uit deze uitgave worden veelevoudigd, opgeslagen of openbaar gemaakt, op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers. Bij toegestane overnames, ook voor liturgisch gebruik, zal bronvermelding moeten plaatsvinden.

Woord vooraf

Liedteksten op papier zijn gedroogde bladeren: mooi maar het leven is er uit. Er dient gezongen te worden. En klinken ze dan? De liederen van René van Loenen hebben die vuurproef ruimschoots doorstaan: ze zijn tientallen jaren door heel Nederland gezongen. Zelfs daarbuiten. Het vakmanschap van de neerlandicus combineert uitstekend met de licht ontregelende invallen van de dichter. Vertrekpunt is vaak een bijbels verhaal. Maar de actualiteit levert ook helden en situaties die hem inspireren. Zorgvuldige formulering en de fantasie op de vierkante meter vallen op. Deze bundel is een selectie uit een paar honderd liederen in al die jaren gemaakt. De meeste zijn van de laatste jaren. De schrijver is lang niet altijd meer te spreken over ouder werk. Zijn vingers blijven jeuken. Inspiratie en een zingende gemeente waarvan hij met overtuiging deel uitmaakt, drijven hem voort. De Roos van Culemborg liep deze creatieve stadgenoot al snel tegen het lijf. In een hechte samenwerking ontstonden cycli rond Franciscus, Luther en Bonhoeffer. Altijd is de actualiteit ook in de buurt. Het wachten is nu op de zangers. De dichter komt ze tegemoet. De melodieën zijn zeer zingbaar; dankzij verwijzingen naar bekende liedbundels en een drietal websites zijn ze bovendien gemakkelijk te vinden.

De samenwerking met de schilder Jeltje Hoogenkamp (ook uit Culemborg) duurt nu al jaren. Zijn gedichten in combinatie met haar schilderijen trokken gezamenlijk langs meer dan honderd expositieruimten in Nederland. De kunstenaar heeft de verleiding weerstaan alleen illustraties bij de teksten te maken. Ze trekt een eigenzinnig, kleurrijk, spannend en soms raadselachtig spoor vol symboliek door het *Liedboek* van 2013 met schilderijen bij liederen uit 2500 jaar. Soms kruisen de wegen van schilder en dichter elkaar. Zo is dit Culemborgs liedboek geschreven tegen het schilderachtige decor van de liederenschat van de kerk van alle tijden.

Rieks Hoogenkamp

De Roos van Culemborg

Op een bepaald moment zul je moeten geloven dat de
ontoereikendheid van de woorden die je gebruikt overstegen
zal worden door het geloof waarmee je ze gebruikt.

Christian Wiman (vert. Willem Jan Otten)

De merel fluit als morgenopening het lied dat bange nachten sluit

Wie ben ik?

Wie ben ik, God? Ben ik de mens
die door de ander wordt gekend
als toonbeeld van lankmoedigheid,
van moed en zelfverzekerdheid,
die in gevangenschap de dagen
met milde ogen kan verdragen?

Wie ben ik, God? Ben ik de mens
die men alleen van buiten kent?
Zo kalm van binnen ben ik niet.
Ik huiver, voel mij leeg en ziek,
een wrak, ten dode opgeschreven.
Is dit mijn lot? Is dit mijn leven?

Ben ik een mens door u veracht
of hoopvol teken in de nacht?
Of ben ik beide, door elkaar:
een trooster en een huichelaar?
Wie ik ook ben, gij kunt mij lezen,
ik hoor u toe met heel mijn wezen.

moderne psalm bij het gelijknamige gedicht van Dietrich Bonhoeffer
melodie: LB 139

Dietrich Bonhoeffer (Breslau 1906 – Berlijn 1945), Duits theoloog en vertegenwoordiger van de
Bekennende Kirche, raakte betrokken bij het verzet tegen het nazisme en de aanslag op Hitler in 1944;
hij werd enkele dagen voor het einde van de Tweede Wereldoorlog op bevel van de Führer opgehangen.

Om de dagen van verdrukking

Om de dagen van verdrukking,
om de schraal geworden grond,
om de afgesloten grenzen,
om de nooit geheelde wond.
Eeuwige, erbarm u.

Om de willekeur van rechters,
om de doofpot van de macht,
om de blinde arrogantie,
waar de minste wordt veracht.
Eeuwige, erbarm u.

Om de wapens die niet zwijgen,
om het offer dat niet telt,
om het huis in ongenade,
om de sporen van geweld.
Eeuwige, erbarm u.

Om de ijdele belofte,
om de zouteloze taal,
om de leugen van verzoening,
om het zoveelste verhaal.
Eeuwige, erbarm u.

Om de ingehouden woede,
om het uitgeholde recht,
om de bittere ervaring
van een ongelijk gevecht.
Eeuwige, erbarm u.

kyrie; melodie: WPC

Ongedurig, ongeduldig

Ongedurig, ongeduldig
zoeken mensen hun gelijk.
Maar ze vinden steen en distels:
ongeluk en ongelijk.
Christus, deel in ons verlangen,
Christus, deel in ons verdriet.

Mensen staan met lege handen
aan de rand van het bestaan,
niet bij machte nog te redden
wat verloren lijkt te gaan.
Christus, deel in ons verlangen.
Christus, deel in ons verdriet.

Wie kan Gods gelijk doorgronden?
Wie kan zijn geheim verstaan?
Wie gelooft nog in ontferming?
Wie bevestigt zijn bestaan?
Christus, deel in ons verlangen.
Christus, deel in ons verdriet.

Zou er tussen steen en distels
nog iets groeien uit het zaad
in de akker van de liefde,
langs de wegen van het kwaad?
Christus, deel in ons verlangen.
Christus, deel in ons verdriet.

kyrie; melodie: WPC

Ontferm u over ons in kwade dagen

Ontferm u over ons in kwade dagen
als wij de zware last zo wankel dragen,
gebrandmerkt en gekrenkt tot op het bot,
ontferm u God.

Ontferm u over ons in stille uren
als wij de schaduw van de dood verduren,
onwetend van het ons beschoren lot,
ontferm u God.

Gij die ons nooit ontbreekt, zo lang wij leven
zo lang zult gij ons met uw licht omgeven
en met uw liefde – wonderbare macht,
gij geeft ons kracht.

Wij mogen in de avond, in de morgen,
ons veilig bij u weten en geborgen
tot in het diepe zwijgen van de nacht,
o stille wacht.

kyrie en gloria bij het gedicht 'Goede machten' van Dietrich Bonhoeffer
melodie: LB 101

Wij zoeken hier uw aangezicht

Hij die is en die was

Hij die is en die was
en die altijd zal zijn
de aanwezige, God.

Onvoorstelbaar is hij,
het begin van wat is
en ons denken voorbij.

Als een herder is hij,
schild en gids voor zijn volk
in de barre woestijn.

Onder mensen kwam hij
als een kind in de nacht,
even kwetsbaar als wij.

Hij had lief en deed recht
tot hij brak aan het kruis,
want hij moest uit de weg.

Hij die redt is het zaad
dat ontkiemt en verrijst
want hij leeft onder ons.

Aan de oever staat hij
met het brood, met de vis
en hij roept onze naam.

Niet gebonden aan plaats,
niet aan tijd, is hij toch
hier en nu ons nabij.

Hij zegt: vrede zal zijn
waar het brood en de wijn
wordt gedeeld in mijn naam.

*credo; melodie: WPC **

Wij geloven in de schepper van het leven

Wij geloven in de schepper van het leven,
in het licht dat levensvormen schiep,
in de bron die groeikracht heeft gegeven,
in het woord dat ons bij name riep.

In het woord,
in het licht
van de liefde.

Wij geloven in de mens van Gods erbarmen:
vleesgeworden woord dat ons bevrijdt,
Mensenzoon en broeder van de arme,
die ons voorgaat in zijn koninkrijk.

In het woord,
in de kracht
van de liefde.

Wij geloven in het woord dat vergezichten
opent voor de mens die daaruit leeft,
die zich naar dat visioen wil richten
door de geest die hij ontvangen heeft.

In het woord,
in de geest
van de liefde.

credo; melodie: WPC / ZZZ 227**

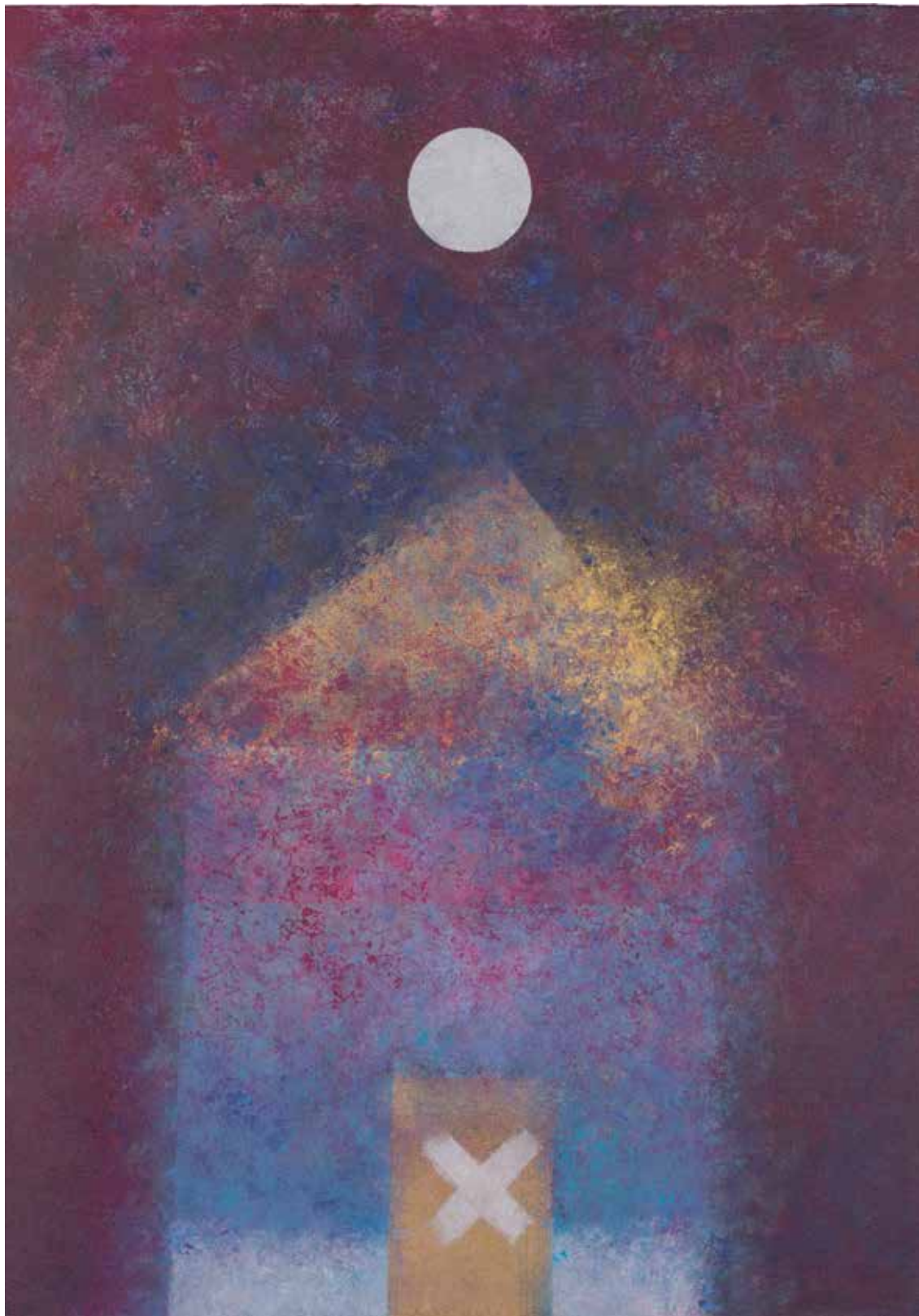
Klein credo

Wie wanhoopt, roept de godsnaam aan
– in angst of waan,
in zielsverdriet –
of je nu Christus volgt of niet.

Wie schooiers hoop geeft, net als hij,
staat aan zijn zij,
ten prooi aan spot:
wie Christus volgt, omarmt zijn God.

God is intens met ons begaan,
draagt ons bestaan,
aanvaardt, vergeeft
wie wel of niet uit Christus leeft.

*credo bij het gedicht 'Christen en heiden' van Dietrich Bonhoeffer
melodie: LB 760*

Kom tot ons, de wereld wacht

Regenbooglied

God heeft ons lief zoals we zijn,
een schitterend palet
met kleuren die hij nodig heeft,
van rood tot violet.

God heeft ons lief zoals we zijn,
wat onze kleur ook is.
Wij zijn voor hem beloftevol,
rijk aan betekenis.

God heeft ons lief zoals we zijn,
de kleinsten allermeest.
Wij glanzen in verscheidenheid,
verbonden door zijn geest.

God heeft ons lief zoals we zijn,
zoals hij ons bedacht.
Aanvaard elkaar om Christus' wil
in zwakheid en in kracht.

God heeft ons lief zoals we zijn,
van roze tot helderblauw.
Hij mengt ons vol vertedering,
omlijst ons met zijn trouw.

melodie: WPC

Met vrede wil ik jou begroeten

Met vrede wil ik jou begroeten:
door mij, door ons gekend ben jij.
Gods licht zal jou, zal ons behoeden:
zijn engel gaat aan onze zij.

Met zachte kracht wil ik je leiden,
de kracht van Gods zachtmoedigheid.
Zijn goedheid zal niet van ons wijken.
Hij blijft in trouw ons toegewijd.

Met liefde wil ik jou omgeven,
ik raak je aan in tederheid.
Gods geest verwarmt, verlicht ons leven,
hier, nu en straks en voor altijd.

dooplied, hertaling van 'Behutsam will ich dir begegnen'
van Eckart Bücken
melodie: LB 778

Je bent gekomen onder ons

Je bent gekomen onder ons
als teken van Gods trouw.
Je gaat op weg, niet zonder ons
– en wij niet zonder jou.

Die weg gaat door het water heen,
dwars door de doodsrivier.
Maar reizen hoef je niet alleen,
juist daarom zijn wij hier.

Wie valt blijft zelden ongedeerd,
ook jij kunt ondergaan.
Maar Christus is de weg die leert
dat je weer op kunt staan.

Wij vieren dan ook feest met jou:
jij bent die vreugde waard,
omdat je Gods verbond van trouw
zo tastbaar openbaart.

dooplied; melodie: LB 753

Bij het doopvont

Nog maar nauwelijks uitgeslapen,
nog niet aan bestaan gewend,
werd je zichtbaar. Zie: je bent
naar Gods eigen beeld geschapen.

Kwetsbaar aan het licht gekomen
deel je tastbaar ons bestaan,
onze liefde. Wij verstaan
in ons hart je diepste dromen.

Onze harten kloppen samen,
leven uit geloof, uit hoop,
in het teken van de doop,
zegel van Gods liefde. Amen.

voor Femke

melodie: ZG 2, 77* / WRL

Het water van de grote vloed en van de zee zo rood als bloed

Uittocht

Wij houden maaltijd op dit uur.
God is nabij, een zuil van vuur
waaronder wij verzameld zijn
om uit te delen brood en wijn.

De uittocht is nog maar begin,
wij trekken voort de toekomst in
en wat ons toekomt ligt altijd
in tekens binnen handbereik.

Van dood naar leven onderweg
zijn wij met Christus en hij legt
zijn leven neer in brood en wijn,
zo wil hij in ons midden zijn.

Treed met hem uit de slavernij,
hij deelt zich uit in deze rij.
Hij weet de weg. Hij is de wolk
voor heel het messiaanse volk.

Hij wil ons levensteken zijn,
hij richt ons op met brood en wijn,
een voorproef van een nieuw bestaan,
wij delen vrede in zijn naam.

Hij gaat ons voor en sluit de rij,
hij is ons allen zeer nabij,
zijn heil gaat voort van mond tot mond,
geen kind valt buiten zijn verbond.

Wij houden maaltijd op dit uur.
God is nabij, een zuil van vuur
waaronder wij verzameld zijn
om uit te delen brood en wijn.

avondmaalslied; melodie: ZG 4, 15 / WRL

Dat wij als wachters op de muren zijn

Nog heerst verhuld de slavernij
van man en macht: een maatschappij
die in haar schild het onrecht voert
van leven dat wordt ingesnoerd.
Maak, God, om Christus' wil ons vrij.

Dat wij als wachters op de muren zijn,
geroepen om het zwijgen te verbreken,
een klein begin van opstanding,
een teken.

Nog wordt het gouden kalf vereerd
van nooit genoeg en altijd meer.
Maar schrijnend is het tegendeel:
de rekening voor ons teveel.
God, zegen wie het onrecht keert.

Dat wij als wachters op de muren zijn,
geroepen om het zwijgen te verbreken,
een klein begin van opstanding,
een teken.

Nog smeekt de schepping om behoud,
aan mensenhanden toevertrouwd.
De aarde kreunt, zo zwaar belast,
door onze winzucht aangetast.
Nog leven wij ons leven fout.

Dat wij als wachters op de muren zijn,
geroepen om het zwijgen te verbreken,
een klein begin van opstanding,
een teken.

melodie: ZG 4, 50*

Avondlied

De zon daalt in de zee.
De duisternis valt in.
Ik loof de goede God.
Hij geeft mij dag en nacht:
mijn taak bij dag, mijn droom bij nacht.

Laat dagen in de nacht,
waar wanhoop heerst en dood,
geloof en hoop op u:
u hebt uw schepping lief,
u hebt uw schepping innig lief.

Kom, nacht, en troost ons zacht.
Kom, God, genees ons hart.
Kom, leg uw hand op ons
en heel zo elke wond.
Heel, Vader, ook de diepste wond.

*hertaling van het lied 'Nú hverfur sól i haf' van Sigurbjörn Einarsson
melodie: LB 253*